

Stillingen nu er, som den er, at vi ikke have faaet det Grundlovsbud, som det ærede Medlem udtalte sig med saa stor Varme om, opfyldt, men jeg har kun vilde belyse Sagen, for at man kan se, at Afgjørelsen af denne Sag maatte er noget vanskeligt. Paa den ene Side forekommer det mig, at man ikke kan negte, at det er rigtigt fuldt ud at opfylde Grundlovens Bud, og paa den anden kan man sige, at det er en meget stor Forsøgelse, der derved vil fremkomme. Det Spørgsmaal reiser sig saa, om det ogsaa var ønskeligt, at Folkethinget skulde faae en saa stærk Forsøgelse, og der er saaledes ikke saa ganske lidt Vanskelighed derved. Men med en god Villie til alle Sider forekommer det mig, at man maatte nok kan komme ud herover, ligesom ogsaa over den hemmelige Afstemning, naar man kun ikke drager, som det forekommer mig, helt uvedkommende Spørgsmaal ind som det om Forholdstalsvalgmaaden. Jeg skal gjerne indbrømme, at Kredsinddelingen hænger noget sammen hermed, skjøndt man meget godt kan indføre hemmelig Afstemning, uden at man behøver samtidig at tage Kredsinddelingen for. Man kan gjerne sige som saa, at det er vanskeligt at gennemføre denne Sag, men det forekommer mig, at vi saa meget lettere maa kunne gennemføre den hemmelige Afstemning, som man i Virkeligheden fra begge Sider maa erkjende — og vel ogsaa med Sandhed — at man ikke veed, til hvis Fordel den hemmelige Afstemning bliver. Nogle mene, at den vil blive til stor Fordel for Venstre, Andre, og deriblandt flere Venstremænd, mene, at den vil være til stor Fordel for Højre, Sandheden er, at man hverken veed, om den vil være til Gavn for den Ene eller den Anden. Jeg synes derfor, at man med et redeligt Sind skulde undersøge denne Sag og derefter søge at faae det Bedste ud af den. Har det ærede Medlem Ret i, at Raaringsen er Noget, der ikke hører med til den hemmelige Afstemning, og jeg skal ikke bestride det, saa kan man jo tage denne bort. Der har ogsaa, som det vil være ærede Medlemmer bekendt, i det andet Thing været foreslaaet, at man skulde gaa til Kommunevalg. Jeg skal hverken udtale noget Bestemt for eller imod det, det er ikke for mig Hovedsagen; for mig er Hovedsagen den hemmelige Afstemning, og jeg vedtjender mig forøvrigt, at denne min Overbevisning netop er kommen til Stede ved de Erfaringer, jeg har haft Veilighed til at indsamle. Vænge forekom det mig, at denne offentlige Fremstilling med Tale og Forhandlinger og derefter med Afstemning, var et ganske deligt Ideal og gav et deligt Billede af, hvorledes Bæl-

gerne frit kunde stemme efter deres Overbevisning, men den nøgne Virkelighed har gjort mig til en Tilhænger og endog til en meget varm Tilhænger af den hemmelige Afstemning. Jeg skulde ogsaa tage meget feil, om ikke den samme Bevægelse var ved at komme ind i Befolkningen, og vil komme til Stede i stærkere og stærkere Grad. Hvad angaar selve Lovforslagets Enkeltheder, som jo forøvrigt ikke ere blevne berørte af den ærede Tale, antager jeg ikke, at det vil volde nogen Vanskelighed, om der skulde være Et og Andet at ændre deri. Jeg vil endog saa sige, at om man gaar til Kommuneafstemning hjemme, og derefter naturligvis samler de forskjellige Afstemninger for at faae oplyst, hvem der er valgt, eller om man bibeholder det, at Valgafstemningen skal foregaa Valgdagen paa Stedet, er uden stor Betydning, det er jo Noget, man kan overveie med hinanden. Kun det ønsker jeg at gjøre klart, at naar man mener, der er et stærkt Valgtryk under den nuværende Ordning, og naar man antager, hvad jeg ikke har hørt benægtet fra nogen Side, at det vilde være bedre og friere for de Paagjældende at faae hemmelig Afstemning, bør man gaa dertil. Det vilde jo ogsaa være sært, om vi her hjemme skulde være klogere end i alle andre Lande, og om de Motiver, der her have ført til hemmelig Afstemning, ikke egentlig ogsaa skulde føre til samme Resultat her. Forøvrigt skal jeg anbefale Forslaget til en næiere indgaaende Prøvelse, det er en Sag, der virkelig er af en stor og gennemgribende Betydning for Valgene. Enkelthederne i Forslaget ere jo af de Ting, man efter min Mening nok kan enes om; naar man kun vil Maalet, finder man vel ogsaa nok Midlerne.

Schlegel: Jeg skal kun tillade mig nogle korte Bemærkninger om den foreliggende Sag. Jeg vil begynde med at udtale, at det i og for sig synes mig, at den hemmelige Afstemning har Sympathien for sig, og jeg behøver derfor maatte ikke at komme nærmere ind paa dette Spørgsmaal; det er drøftet paa saa mange Maader, fra saa mange Sider, der er fremhævet, baade hvad der kan tale for, og hvad der kan tale imod den offentlige Afstemning, ligesom ogsaa hvad der kan tale for og imod den hemmelige Afstemning. Jeg har faaet det Indtryk, at den hemmelige Afstemning vil gjøre Vælgerne friere, saa at de kunne afgive deres Stemmer fuldt ud efter deres Overbevisning. Det er jo smukt at være sin Mening bekendt, naar man afgiver sin Stemme, men det er sikkert, at der er mange Mennesker, som ikke staa selvstændig overfor